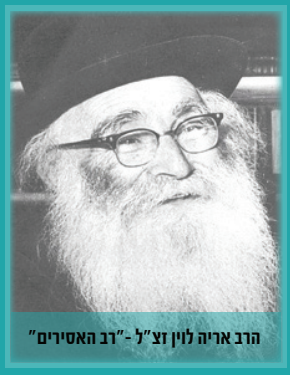
הרב אריה לוין זצ"ל - "רב האסירים"

כמים חיים

בנשיאותו של הרב חיים אידלס שליט"א

בהוצאת ע"ר "איש צדיק היה" 580546158

פרשת ואתחנן

ט"ז אב תשע"ח

גליון מספר 83

דרך חיים

הפרשה פותחת בתחינתו של משה רבנו עבד ה' "אתה החילות להראות את עבדך את גדלך ואת ידך החזקה אשר מי אל בשמים ובארץ אשר יעשה כמעשה וכגבורתך. אעברה נא ואראה את הארץ הטובה אשר בעבר הירדן ההר הטוב הזה והלבנון". חשב משה רבנו שמא הותרה השבועה ויוכל להיכנס לארץ ישראל. לשם כך האריך משה בתקט"ו תפילות כמנין 'ואתחנן' ולא נענה. פעמים אנו מכוונים בתפילה ממעמקי הלב והתפילה לא נענית נופלת רוחנו בקרבנו, מדוע אנו לא זוכים שהקב"ה ישמע זעקת אמת הנאמרת אליו בכוונה כה מרובה?

מובא במדרש על הפסוק הנזכר בהמשך הפרשה "כי מי גוי גדול אשר לו אלהים קרבים אליו כה' אלהינו בכל קראנו אליו":

"דבר אחר "כה' אלהינו" זה שאמר הכתוב (תהלים סט) "ואני תפלתי לך ה' עת רצון", רבי חנינא בר פפא שאל לרבי שמואל בר נחמן: מהו דכתיב "ואני תפלתי לך ה' עת רצון"? אמר לו: שערי תפלה פעמים פתוחים פעמים נעולים, אבל שערי תשובה לעולם פתוחים. אמר לו: מנין? דכתיב (תהלים סה) "נוראות בצדק תעננו אלהי ישענו מבטח כל קצוי ארץ וים רחוקים", מה המקוה הזה פעמים פתוח פעמים נעול אף שערי תפלה פעמים פתוחים פעמים נעולים, אבל הים הזה לעולם פתוח כך ידו של הקדוש ברוך הוא לעולם פתוחה לקבל שבים. אמר רב ענן: אף שערי תפלה אינן ננעלים לעולם, דכתיב "כה' אלהינו בכל קראנו אליו", ואין קריאה אלא תפלה כענין שנאמר (ישעיה סה) "והיה טרם יקראו ואני אענה". אמר ר' חייא רבה: כתיב (תהלים כז) "קוה אל ה' חזק ויאמץ לבך וקוה אל ה'", הוי מתפלל וחוזר ומתפלל ויש שעה שיתנו לך. דבר אחר "ואני תפלתי וגו'", דוד בשביל שהיה יחידי אמר "עת רצון", אבל תפלתן של ציבור אינה חוזרת לעולם ריקם, הוי "כה' אלהינו בכל קראנו אליו"".

לכאורה כל בעל מאמר הביא ראיה גדולה לדבריו, ואיך אפשר ליישב את כל הראיות מהמקראות גם יחד? ענה המגיד מדובנא על שאלה זו במשל; עשיר אחד נתן סכום כסף לרופא גדול עבור שנה במהלכה יבוא כל בוקר לבדוק את בני ביתו אם בריאים הם, ואם לאו- ירפאם. לא כן עשו תושבי העיר, אלא כאשר חלה

המשך בעמוד הבא

הגליון מוקדש לעילוי נשמת

מו"ר זקני הגאון הרב שמואל בן אברהם יעקב חמלניצקי זצ"ל

טלפון: 1700-700-999 | **דוא"ל:** ish.tsadik@gmail.com | **אתר:** www.ish-tsadik.org.il

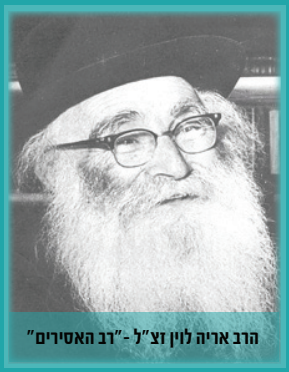
הרב אריה לוין זצ"ל - "רב האסירים"

כמים חיים

בנשיאותו של הרב חיים אידלס שליט"א

בהוצאת ע"ר "איש צדיק היה" 580546158

דרך חיים

אחד מבני ביתם קראו לו שיבוא לרפאותו ושילמו כל פעם עבור טירחתו. הרופא ביודעו שתושבי העיר משלמים עבור כל ביקור וביקור היה מתעסק עם החולה כמתמהמה ולא היה נותן את התרופות היעילות, כי אם יתרפא החולה לא יזמינוהו שוב. וכך היו מזמינים אותו מספר פעמים עד שנרפא החולה ושב לאיתנו. אך עם בני ביתו של העשיר נהג אחרת, כשנקרא אליהם נתן לחולה את התרופות היעילות ביותר וכך נרפא החולה מיד. הסביר המגיד שזו היא דרך הנהגת הקב"ה; אדם שסומך על כוחו ועוצם ידו ומשתדל בהשגת מחסורו בכל התחבולות אשר תמצא ידו, ורק בראותו כי כלתה אליו הרעה ואין משיג מחסורו מתעורר לבקש רחמים- אינו נענה מיד ומתעכבת ישועתו. כי אם יענוהו מיד לא במהרה יתעורר שוב להתפלל, לכן מוטב להתמהמה למען יעמוד כך ימים רבים ויתחזק באמונה בבורא עולמים. לא כן הצדיקים הקוראים אל ה' בכל יום ובכל עת, ואף על דבר קל שבקלים משוועים אל בוראם, אין לקדוש ברוך הוא סיבה לעכב בקשתם ונענים מיד.

כך אמר דוד המלך עליו השלום "חנני ה' כי אליך אקרא כל היום" (תהלים פו ג). מה הטעם שישמע אליו ה' מפני שקורא כל היום? ביאר בספר ערבי נחל (פרשת וארא - דרוש א' ד"ה "יוצא"):

"שלפעמים מתאחר בקשתו להתמלאות עבור שחפץ ה' יתברך שיתפלל לפניו. ובזה נראה לי ביאור מה שאמר דוד המלך ע"ה (תהלים פו ג) "חנני אדנ-י כי אליך אקרא כל היום". ויש לדייק, דהא אין חנון בכל מקום אלא מתנת חנם, ואין הצדיקים תולים במעשיהם הטובים (דברים רבה ב א, רש"י ז"ל דברים ג כג). ואם כן כיון דאמר "חנני" אם כן מאי אמר עלה "כי אליך אקרא"? ותו, מאי "אקרא" לשון עתיד, והוא ליה למימר 'קראתי'? ועם האמור יובן, שאמר "חנני" מיד, ואל תחוש שאתפלל לפניך כי הנני מקבל עלי ש"אליך אקרא כל היום" אפילו אחר שאשיג מבוקשי. או ירצה, כי דוד המלך ע"ה בלאו הכי היה עוסק כל ימיו בשירות ותשבחות ותפלות, ולא שייך ביה למימר שיעוכב מבוקשו על ידי שה' יתברך מתאוה לתפלתו, כיון דבלאו הכי מתפלל תמיד. ולזה אמר "כי אליך אקרא כל היום (לשון הווה)", רוצה לומר דבלאו הכי אני מתפלל תמיד לפניך".

כאשר תינוק מבקש מאביו דבר לעתים האב מסכים ולעתים לא, אך אם מפצירו הרבה אי אפשר שיתאפק אביו מלמלא בקשתו. אכן פעמים האב נמנע מלמלא רצון התינוק כי יודע

המשך בעמוד הבא

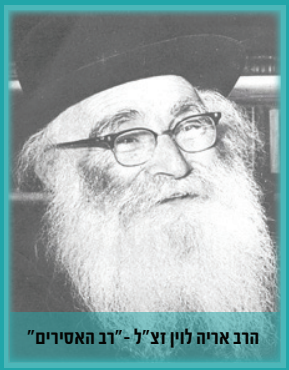
הרב אריה לוין זצ"ל - "רב האסירים"

כמים חיים

בנשיאותו של הרב חיים אידלס שליט"א

בהוצאת ע"ר "איש צדיק היה" 580546158

דרך חיים

שעוד זמן קט יתעייף ויפסיק להפצירו, כי הדבר שמבקש אינו חשוב בעיניו כדי להפצירו יותר מדי. אך למעשה אם התינוק יפציר הרבה ולא יפסיק מוכרח אביו למלא בקשתו. והנה אירע שתינוק נבון הבין בתחילת הבקשה שאביו נמנע מעשיית רצונו משום שחושב שמא יפסיק בעוד רגע מלהפצירו, אמר לאביו 'דע לך שהדבר הזה שאני מבקש אפציר בך עד מאד ולא ארפה, ואם כן מה לך להניחני שאצטער בהפצרה מרובה ואחר כך תתן לי, טוב שתתן לי מיד'. כך אמר דוד, "חנני ה' כי אליך אקרא כל היום". רצונו לומר, לא איגע ולא איעף ואזעק ואשוע כל היום עד שתחונן אותי, א"כ חנני מיד ואל תעכבני. בזה יתבארו כל הפסוקים באופן נפלא, הכל תלוי במבקש; אם מתפלל תדיר וגם לאחר שתיענה בקשתו ימשיך להתפלל- תפילתו נשמעת מיד גם טרם יקראו.

לכן ביקש הקב"ה ממשה "רב לך אל תוסף דבר אלי עוד בדבר הזה" (דברים ג כו), שאם היה מוסיף ומתפלל הייתה תפילתו צריכה להתקבל, אלא שלא היה רצון ה' בכך שייכנס לארץ ישראל ולכן דרש שלא יוסיף להתפלל עוד.

שבת שלום ומבורך!

שלכם בהוקרה רבה,

חיים אידלס

טלפון: 1700-700-999 | **דוא"ל:** ish.tsadik@gmail.com | **אתר:** www.ish-tsadik.org.il

כמים חיים

בנשיאותו של הרב חיים אידלס שליט"א

בהוצאת ע"ר "איש צדיק היה" 580546158

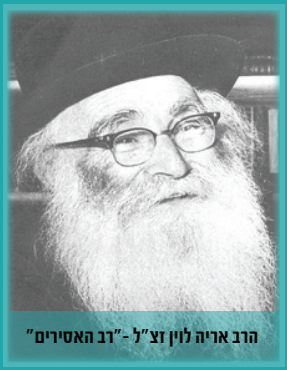

הרב אריה לוין זצ"ל - "רב האסירים"

בדרכו של ר' אריה

לעתים איננו יודעים אילו זכויות יש לנו או לאדם העומד לידינו וכמה הוא יקר בשמיים שמכח זה תפילתו יכולה להתקבל יותר. כך הסביר הסבא הרב רפאל לוין זצ"ל את דברי הגמרא (תלמוד בבלי מסכת ברכות דף ז עמוד א) 'שלא תהא ברכת הדיוט קלה בעיניך', כי מי אמר לך שהוא הדיוט, מאיפה אתה יודע מול מי אתה עומד? מה שאנחנו חושבים על אותו אדם זה לא בהכרח מה שחושבים עליו בשמים.

פעם אמר מרן הרב אלישיב זצ"ל לרב רפאל לוין זצ"ל, שהיה גיסו, שבשמים מעריכים את תפילתו יותר משום שלוקח את צרת האחר לליבו ובאמת מצטער עליהם. לכל תפילת חכם חש ה' יתברך יותר מסתם אנשים, ולכן עושה את רצונו, אבל לא כל אדם לוקח ללב- וצדיק כזה שבאמת כואב על כאב האחר תפילתו יותר מתקבלת...

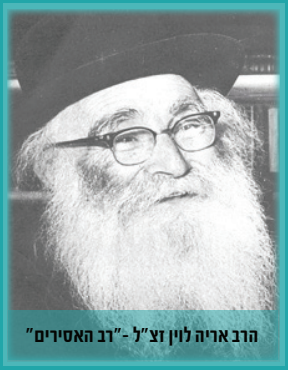
הרב אריה לוין זצ"ל - "רב האסירים"

כמים חיים

בנשיאותו של הרב חיים אידלס שליט"א

בהוצאת ע"ר "איש צדיק היה" 580546158

הלכה ומנהג

אחר אמירת 'קדיש' אומר שליח הציבור "ברכו את ה' המבורך". אמירה זו מהווה פתיחה לברכות קריאת שמע בהם אנו מברכים את ה' קודם ואחר קריאת שמע.

לדעת רוב הפוסקים בשעת אמירת "ברכו" קורע החזן. למנהג בני אשכנז הציבור עומד בשעת אמירת "ברכו" שקודם ברכות קריאת שמע, אמנם למנהג רוב בני ספרד עומדים רק אם עמד קודם האמירה, אך מי שתפסו מיושב ממשיך לשבת בשעת העניה.

להלכה נפסק שאחר שענו הציבור "ברוך ה' המבורך לעולם ועד" עונה אחריהם גם השליח ציבור על מנת לזכות להשתתף עם הציבור בברכת ה'.

על מעלת עניית "ברכו" נאמרו מעלות רבות, בתוכן דברי האר"י הקדוש שגם אדם שיושב ולומד תורה במהלך היום אין רוחו מתיישבת עליו עד שיענה על "ברכו". בשל כך ראוי לכל אדם להתאמץ להתפלל במנין, ולא להפסיד חלק חשוב ויקר זה.

המעוניין לשלוח אל הרב אידלס שאלות הלכתיות (בלבד) מוזמן לשלוח דרך אתר:
עמותת איש צדיק היה,
מדף: שו"ת עם הרב חיים אידלס
תשובות יישלחו לשואלים ויפורסמו באתר ובעלון.

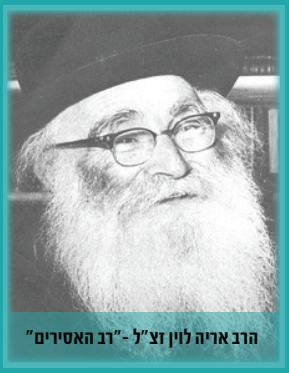
הרב אריה לוין זצ"ל - "רב האסירים"

כמים חיים

בנשיאותו של הרב חיים אידלס שליט"א

בהוצאת ע"ר "איש צדיק היה" 580546158

שו"ת

עם הרב חיים אידלס

שאלה | הבן שלנו נוהג שלא אוכל באותו יום בשרי וחלבי, מה עלינו לעשות?

תשובה | יש לומר לו להפסיק עם זה ושינהג המתנה של שש שעות. ותספרו לו שבדיוק את אותה השאלה שאלו את הבן איש חי (תורה לשמה סי' רי"ב), והוא הגיב בפסקנות שאדם לא צריך להיות יותר צדיק מהאריז"ל. נוסיף שמרן הרמ"א מביא שבכל גלילותיו נהגו בהפסק של שעה אחת, ויש לזה סימוכין בזהר, כידוע מדברי מרן הגר"א. אמנם הט"ז כותב שלא מצא סימוכין לדבר, אבל כך נוהגים למעשה בהולנד, והרב פפויפר בקיצורו על הלכות בשר בחלב מתייגע להבין מה הסיבה להקל.

והיו רבים שנהגו להמתין שלוש שעות בין בשר לחלב, אך על כל פנים אנו נוהגים להמתין שש שעות. והוסיף דו"ז מרן הגרי"ש אלישיב זצ"ל שמלשון המאירי שכתב חמש או שש שעות משמע שדי בקצת מהשעה השישית, וגם ברמב"ם (מאכלות אסורות ט כח) הלשון היא "והוא כמו שש שעות". וכמו שכותב מרן הראשל"צ (יבי"א ח"א סי' ד', ח"ג סי' ג') שבזמנם לא היה שעון מסודר וכל חצי שעה נחשב כסמוך.

נוסיף לכך גם את דברי הא"א (סי' פ"ט ס"ב) שכתב שאחרי שינה אפשר להקל אף בשעה-שעתיים פחות מכך. ובהקשר זה מעניינים דברי הגר"מ שטרנבוך (תשוה"נ ח"א סי' תל"א) שמרן החת"ס הכין לעצמו חלב על מנת לשתותו מיד לאחר השינה כשהיה זה בפחות משש שעות וכיוון שהחלב נשפך הבין החת"ס שאין לו להקל בזה.

מכל מקום די בשש שעות, ומעבר לזה זו חומרא דאתי לידי קולא. והרי גם התנא ר"ח בר אבא המתין פחות משש שעות, שלא כמו אביו, כי הגדיר את עצמו חומץ בן יין. ושואל הגר"א מדוע שהוא לא יהיה יין, אלא שהוא לא רצה לעלות למעלה מדרגתו.

טלפון: 1700-700-999 | דוא"ל: ish.tsadik@gmail.com | אתר: www.ish-tsadik.org.il